

Wanaema lauluraamat.

Jõuludõhtul, kui meie pärast kingituste jagamist istufime rõõmsalt weel särava jõulupuu all, jutustas wanaisa:

Kallid lapsed, täna, mil te rõõmustate oma uhkete kingituste üle, sööte peeneid jõulurooge ja mängite kaunilt ehitud jõulupuu all, tahan teile jutustada oma lapsepõlwest, mis polnud mitte nii särarikas kui teie oma.

Minu isa polnud ka mitte tunnustatud arst ega mu wanaisa õpetaja, nagu ma teil olen.

Minu isa oli waene saunit. Ta suri, kui mina olin aastane. Meid oli wiis wenda. Ja kuigi meie ema oli wäga wirt ja hoolas, puudus meil siiski tihti leib.

Sellepärast hakkasid wanemad wennad juba warakult käima all külas perenaistele abiks. Tihti tulid nad õhtul koju, kott kuiwanud leiba seljas. Siis rõõmustusime wäga, mängisime ja naersime, sest olime ju terwed, ja millestki ei tundunud meil puudust.

Õhtul ja hommikul palwetas ema meiega ja meie laulsiime lauluraamatust. Nõnda igapäew lauldes — ka töö juures olime warsti nii suured laulumehed, et polnud lauluraamatus palju laule, mida meie poleks mõistnud.

Kui mina olin wiie aastane, siis sai minu wanim wend Lauri linna jooksupoisi toha.

Ema nuttis libedasti Lauri lahtumisel ja ütles:

Palu, armas poeg, iga päew Jumalat ja tee, mis aus! See on õpetus, mille sain oma emalt, kui läksin wõõraste juurde teenima. Ma olen seda Jumala abiga teinud; püüa ka sina."

Lauri läks.

Uasta möödus. Meie ei kuulnud temast midagi.

Siis tuli jõulühtu. Emal polnud sooje riideid, et sõita linna poega vaatama. Meie kõik olime mures.

Wiimaks süütas ema siiski kats raswaküünalt wäikesel kuusel ja hakkas Jõulu ewangeeliumi lugema.

Kui meie nii kaugele jõudsiime, kus karjased leidsid lapsi, siis koputati uksele, ja mõelge, tulija oli Lauri. Küll meie rõõmustusime.

Lauril aga näis olewat kiire. Ta ei wõtnud palitut ära, waid ütles meile peale seda, kui ta oli annud meile meie piparkringlid ja emale uued saapad kingituselks:

"Jõulühtu on lühike poisid, kas tahaksite minuga tulla külasse nüüd tohe. Waadake, käisin linnas

õpetaja Raafiku juures lasteteenistusel. Enne jõuluid õpiti seal palju laule ja kawatseti minna täna õhtul waestesse perekondadesse laulma ja andeid wiima.

Lubasin sama teha ka oma kodukülas. Aga mõtlesin, et kuna oleme selles külas wist küll kõige waesemad, siis meie andeid ei wii ja ei tee samal põhjusel wahet ka rikka ja waese wahel."

Olime kõik walmis kaasa minema. Ja mõelge, nad wõtsidki minu ka ühes. Ainult, et pidin soojalt riidesse panema. Mul oli sellest nii hää meel. Ratsufin jeda Laurile tasuda sellega, et lubasin laulda nii ilusasti kui suudan ja tõotasin ka hoida wõimalikult ära teistest ette laulmist, mis oli muidu mu wiga.

Sain omale Suhani wana palitu selga, sidusin ema willase räti kõwasti ümber kõrwade ja matt algas.

Rääsime ühest talust teise ja laulsime. Laulsime palju ja ma arwan, et hästi, sest igalpool inimesed olid nii rõõmsad, küünlad särasid nii kaunilt ja kõige rikkama talu perenaine ütles, kui ta pani meile kotiga jõulukosti kaasa:

"Niisugust jõuluõhtut pole meil weel olnud. Jõululaps on teid ise meile saatnud."

Kõige wiimaks jõudsin postijaama. Kui Lauri koputas postimaja uksele, ei teadnud ma, et ta minu õnne uksele koputas. Aga nii see oli.

Postijaama pidaja juures weetsid oma jõuluõhtut wõõras proua ja härra. Nad olid maha jäänud wiimasest postivoorist, sest proua oli haigestunud ja ei kannatanud pikka sõitu.

Haige lamas kahwatuna woodis, kuigi haiguse raskeim aeg oli juba möödas.

Imefena näis mulle see wõõras proua, ja tal olid nii hääd siimad. Ma tahtsin talle wäga ilu-

sahti laulda. Surusin käed tugewasti risti, ja waadates ise üles — nii oli ema õpetanud — kõlas warsti meie laul:

See on see õõ, mil ilmutanud
Suur Jumal oma armastust.
Laps keda inglid kummardanud
On walgustand mu pimedust.
Ei päike tema wastu saa,
Eht hiilgaks tuhatkordselt ta!

Kui meie terve laulu olime läbi laulnud, waatasin ma jälle alla. Proua filmad olid pisarais.

Ta kutsus mind woodi äärde ja waatas mulle wäga, wäga imelikult otša, nii et mulle tuli ka üks suur pisar filma nurka. Siis filitas ta mu pead ja küsis:

„Kuidas on su nimi, wäike mees?“

„Eero“ wastasin ma.

Siis tuli ka härra ligi, kes näis seni postijaama härraga meist rääkiwat. Tundus nagu mõistaks ta proua mõtteid rohkem kui mina. Temagi filitas mu pead ja küsis:

„Kes õpetas sulle need ilusad laulud?“

„Ema“, ütlesin ma juba julgemalt.

— „Kas sa wäga armastad oma ema?“

— „Oh, ja üle kõige maailmas!“

— „Sul on ilus hääl. Mis sa arwad, kas su ema rõõmustuks, kui sinust saaks õpetaja, kui oled kord mees?“

„Küll ta juba rõõmustuks, peaaegu hõiskasin ma, sest selleks tahtsin wäga isegi saada.“

„Waata“, ütles siis härra, „kui sa tuleksid meie juurde elama — tuleksid meie lapseks, siis wõiks suft wiimaks saada suur ja haritud mees. Kas sa tahaksid tulla?“

„Tahan küll, kui ema ka wõib tulla.“

Selle peale ütles proua :

„Ema peaks küll siiski jääma koju, sest kes hoolitseks muidu wendade eest. Uga meie ostaksime talle uued riided, nii et ta wõiks sageli tulla sind vaatama.“

Wahepeal oli postijaama härra täitnud wendade kotid maiustuste ja jõuluroogadega, ja nad tahtsid juba lahkuda.

Enne aga laulsime weel mitu ilusat laulu, ja iga salmi juures sai mulle ikka selgemaks, mis tähendaks emale ja wendadele, kui üks meie seast saaks suureks ja haritud meheks . . . Uga ikka just õpetajaks, mõtlesin aina kindlamini.

Lahkudes ütles härra :

„Räägi siis kodus emaga sellest ja tulge homme emaga koos siia.“

Rodus seletasime selle asja wendadega emale ära. Tema hetkeks rõõmust helkiw nagu läks tõsiseks, kui ta ütles :

„Kui see on Sumala tahtmine, et siis sul tuleb minna, pois.“

Siis meie heitsime magama ja ema jäi weel üles lugema. Kui aga Peeter mind unes kogemata jalaga tõukas, ja ma ärkasin, siis nägin, et ema oli ikka weel ülal. Ta põlmitas oma woodi ees ja palus.

Hommikul ta ütles mulle :

„Eero, sa ikka peaksid minema ! See oleks meile kõigile kasuks.“

See mõte, et wõisin olla teistele kasuks, andis mulle jõudu, nii et surusin lahkudes kindlasti oma nutwaile wendadele kätt ja lubasin mind kaelustawale emale, et püüan olla taewaisa meelepärast ja rõõmuks oma kasuwanemaile.

* *

*

Taewaisa ise aitas mind pidada oma töötust. Ja kui ma sain täismeheks, sain tõesti õpetajaks. Aga ta kõigist mu wendadest said jõutad ja tublid inimesed.

Laurist sai kaupmees, Peetrist taluperemees, Antsust orelitegija ja Suhani sai imetombel raudteewabriku kaudu tehnikakooli; temast sai insener.

Meie wennad armastasime üksteist väga ja olime walmis alati üksteist aitama nii nõu kui ka jõuga.

Sageli kui tulime kokku, siis elustusid meis uuesti ema õpetatud laulud ja meie tagawara ei tahtnud lõppeda, kuigi aeg oli tihti hiline ja igaüht ootasid tema kohustused.

Uinult üksteord läksid meie arwamised lahtu. See oli siis kui küsimusets sai, kelle juurde jääb nüüd ema. Meie igaüks tahtsime teda oma juurde.

Palusime, et ema selle küsimuse ise lahendaks, aga tema ütles:

„Olete mulle kõik ühesuguselt armsad, aga etks heitke liisku.“

Meie tegime seda ja mina olin see õnnelik kelle juurde ema jäi.

Nüüd on emate ju ammu mullas puhkamas, aga Jumalaõnnistus, mis tema ja ta lauluraamatu kaudu hoowas meie majja, see ei puhka, waid saadab meid lakkamata meie teel selle elu poole, mida Jõululaps meile täna tuli tooma.

Siis astus wanaisa oma raamatukapi juurde ja wõttis sealt wälja koltunud lehtedega firiku lauluraamatu. — Nüüd me teadsime, miks ta seda raamatut hoidis aukohal.

Ta astus jõulupuu alla, kus weel üfsitud küünlad wilkusid, awas raamatu ja waitfelt kõlas tema weel ikka selge ja hele tenor, millega kohe terve pere ühines:

„Ses valguses saad wiimaks näha
Weel surses oma õnnistust.
Rui kustub päike, kuu ja tähed,
Ja ilma sees on pimedus,
Siis minu Jeesus ometi
Jääb valguseks weel minule.“

Wiimane küünal wilkus kustudes kuusel, aga
minu lapselukutluses waatas selles wilkumises meie
peale lõpmata hellalt wanawanaema õnnistaw film.

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Jõulu lapsute.

1. Iga aasta jälle
Jõulu lapsute
Tuleb ilma pääle
Wõõrats meitele.

2. Ringib igal' koyal'
Kallist kosutust,
Igal' meie rajal'
Rohket õnnistust.

3. Kui ka sa ei näe,
Sind ta juhatab,
Hoiab oma kae,
Mil find talutab.

4. Selle kae naale,
Laps end toeta,
Dige õnne maale
Nõnda jõuad sa!

Cesti Ew. Wennaste koguduse wäljaanne.

W. Ehrenpreis'i trükk, Tallinnas, Rüütli t. 11. 1938 a.